



# Een oorlog om chips?

Ajit Singh

Charles Xu

De Taiwan-crisis gaat niet om vrijheid of dictatuur, maar om puur economische belangen.

De inzet? De wereldtoppositie van de Taiwanese halfgeleiderindustrie.

## In Taiwan steunden de VS de KMT toen deze een dictatuur vestigde, die uitliep op een onafgebroken periode van 38 jaar staat van beleg, van 1949 tot 1987.

De laatste jaren is Taiwan een brandpunt geworden van spanningen tussen de Verenigde Staten en China. Hierdoor is de vrees voor een oorlog in de Asia-Pacific regio wereldwijd alleen maar toegenomen. Op 21 december 2022 werden de ernst en kwetsbaarheid van de situatie nogmaals onderstreept toen militaire toestellen van China en de VS elkaar boven de Zuid-Chinese Zee tot op drie meter naderden.<sup>1</sup>

Aan de basis van dit sudderend conflict liggen de uiteenlopende standpunten van beide landen over de soevereiniteit van Taiwan. Het Chinese standpunt, het Een-Chinabeleid, is helder: ondanks hun verschillende politieke systemen vormen Taiwan en het vasteland van China één land, waarvan het soevereine bestuur zich in Beijing bevindt. Het standpunt van de VS over Taiwan daarentegen is veel minder duidelijk. Formeel keuren de VS het één-China-beleid wel goed, maar tegelijkertijd onderhouden ze uitgebreide onofficiële betrekkingen en militaire banden met Taiwan. Op grond van de Taiwan Relations Act van 1979 is Washington namelijk bij wet verplicht om “defensieve” wapens aan het eiland te leveren.<sup>2</sup>

Dit artikel onderzoekt de situatie van Taiwan. Er wordt aangevoerd dat in de eerste plaats de Verenigde Staten verantwoordelijk zijn voor de oplopende spanningen. Eerst wordt de historische achtergrond geschetst die aan de grondslag ligt van de bijzondere geopolitieke betekenis van het eiland. Vervolgens worden de aanspraken op Taiwanese “onafhankelijkheid” geëvalueerd. Daarna wordt nagegaan in hoeverre het buitenlands beleid van de VS ten aanzien van Taiwan wordt ingegeven door de concurrentie met China op vlak van technologie. Ten slotte zal het artikel aanvoeren dat er een einde moet komen aan de inmenging van de VS, zo men vrede wil in Taiwan en de Asia-Pacific regio.

### Een steunpunt voor VS invloed tegen China

Om de hedendaagse geopolitieke betekenis van Taiwan te begrijpen, moet men de geschiedenis van de Koude Oorlog onder de loep nemen. Vóór de Chinese revolutie van 1949 woedde in China een burgeroorlog tussen de communisten en de nationalist van Kuomintang (KMT). Deze laatsten ontvingen miljarden dollars militaire en economische steun van Washington.<sup>3</sup> De revolutie resulteerde in de oprichting van de Volksrepubliek China (VRC) op het vasteland. De verslagen KMT-strijdkrachten vluchtten naar het eiland Taiwan, dat vier jaar eerder, in 1945, na vijftig jaar Japanse koloniale overheersing weer onder Chinese soevereiniteit was gekomen. Vanuit Taipei verklaarde de KMT dat zij de rechtmatige regering in ballingschap was van heel

China, onder de naam Republiek China (ROC) - oorspronkelijk opgericht in 1912. Hiermee verwierp zij de legitimiteit van de VRC.

Het VS-leger volgde al snel, en richtte in 1955 het United States Taiwan Defence Command op. Kernwapens werden ter plaatse opgesteld en tot 1979 werd het eiland bezet door duizenden VS-troepen.<sup>4</sup> Onder het mom van de bescherming van “democratie en vrijheid” in Taiwan, steunden de VS de KMT toen deze een dictatuur vestigde. Het resultaat was een onafgebroken staat van beleg van 38 jaar, van 1949 tot 1987. Tijdens deze periode, die bekend staat als de “Witte Terreur”, werden naar schatting van de Taiwanese autoriteiten 140.000 tot 200.000 mensen gevangen gezet of gemarteld door de KMT en 3.000 tot 4.000 mensen geëxecuteerd.<sup>5</sup> Washington aanvaardde deze brutale repressie omdat Taiwan een nuttig steunpunt vormde, op slechts 160 kilometer van de zuidoostkust van het Chinese vasteland. Handig om Beijing onder druk te zetten en van de internationale gemeenschap te isoleren.

### Hoe de aanspraken op Taiwanese “onafhankelijkheid” beoordelen

Hoewel de Verenigde Staten en de westerse landen de “onafhankelijkheid” van Taiwan vaak als een heilige zaak voorstellen, valt op te merken dat gedurende de ganse Koude Oorlog Washington noch Taipei hebben beweerd dat het eiland los stond van China. In werkelijkheid hebben de VS de VRC van 1949 tot 1971

#### Ajit Singh

Ajit Singh is advocaat, onderzoeker en lid van het No Cold War-organisatiecomité.



#### Charles Xu

Charles Xu is schrijver, onderzoeker en spreker voor Qiao Collective. Hij is eveneens lid van het No Cold War-organisatiecomité.



met succes buiten de Verenigde Naties gehouden door te stellen dat de ROC-regering in Taiwan de enige legitieme regering van heel China was. Hun inspanningen werden uiteindelijk verijdeld in 1971, toen de Algemene Vergadering van de VN stemde om niet langer de ROC maar de VRC te erkennen als de enige legitieme vertegenwoordiger van China te erkennen. Later in het decennium, in 1979, normaliseerden de VS uiteindelijk hun betrekkingen met de VRC, aanvaardden het één-China-beleid en beëindigden hun formele diplomatieke betrekkingen met de ROC in Taiwan.

Thans heeft de internationale gemeenschap met een overgrote meerderheid het één-China-beleid aanvaard, waarbij 181 van de 193 VN-lidstaten formeel hebben erkend dat Taiwan een deel van China is. Slechts 12 VN-lidstaten onderhouden nog officiële banden met het eiland, bijna allemaal kleine landen die onder sterke invloed van Washington staan.

## Het Taiwanese TSMC produceerde in 2022 56% van 's werelds halfgeleiders, en meer dan 90% van de geavanceerde chips.

Internationale steun voor het Taiwanese separatisme neemt gestaag af: sinds 2001 heeft Taiwan 19 diplomatieke bondgenoten verloren, 9 sinds 2016. Zeer onlangs, op 25 maart, kondigde Honduras aan dat het zijn diplomatieke betrekkingen met Taiwan had verbroken en de betrekkingen met Beijing had hersteld, en verklaarde hierbij dat “Taiwan een onvervreemdbaar deel van het Chinese grondgebied is”.<sup>6</sup> Zelfs onder de bondgenoten van Washington bestaat er verdeeldheid over de kwestie. Op 9 april, na afloop van een driedaags staatsbezoek aan China, verklaarde de Franse president Emmanuel Macron in een interview dat Europa moet vermijden “Amerika’s volgeling” te worden of “de agenda van de VS over te nemen” met betrekking tot de kwestie Taiwan. “Is het in ons belang om [een crisis] over Taiwan te versnellen? Nee”, voegde hij eraan toe.<sup>7</sup> In de afgelopen decennia, toen Taipei’s aanspraak op soevereiniteit over geheel China politiek niet meer levensvatbaar bleek, hebben de VS en hun bondgenoten op het eiland voor een nieuwe strategie gekozen: expliciet en impliciet het idee promoten dat Taiwan een ander land is, naast China. Na de verkiezing van

de proseparatistische Taiwanese leider Tsai Ing-wen in 2016 zijn deze inspanningen verder opgevoerd. Door de proseparatistische politiek van Tsai en haar Democratische Progressieve Partij (DPP) op te hemelen, trachtte het Westen het aanzienlijke pro-eenmaking sentiment dat in Taiwan bestaat, het zwijgen op te leggen en uit te wissen. Volgens Wu Rong-yuan, voorzitter van de Arbeiderspartij van Taiwan, “hebben de Verenigde Staten het streven naar nationale eenmaking tussen beide zijden van de Straat van Taiwan gestigmatiseerd” om de internationale publieke opinie in hun voordeel te beïnvloeden.<sup>8</sup>

In werkelijkheid wordt de separatistische agenda voor aanzienlijke uitdagingen geplaatst, niet alleen wereldwijd, maar ook op het eiland zelf. De *Financial Times* sprak onlangs nog over een “groeioende politieke kloof in Taiwan” over hoe de betrekkingen tussen China en Taiwan moeten worden gehanteerd.<sup>9</sup> Afgelopen november kwam het tot een hoogtepunt, toen de DPP bij lokale verkiezingen een grote nederlaag leed in het voordeel van de KMT oppositie. Die heeft de laatste decennia een pro-hereniging-standpunt ingenomen en is duidelijk voorstander van betere betrekkingen met het vasteland.<sup>10</sup> Vervolgens bracht Ma Ying-Jeou, de voormalige voorzitter van de KMT en Taiwanese leider van 2008 tot 2016, in maart een historisch twaalfdaags bezoek aan het vasteland. De reis van Ma was de eerste die een voormalige of huidige leider van Taiwan naar het vasteland ondernam sinds 1949. “Ik hoop oprecht dat beide zijden van de Straat

[van Taiwan] zullen samenwerken in het streven naar vrede, om oorlog te vermijden en de Chinese natie nieuw leven in te blazen”, verklaarde Ma tijdens deze trip. “Het is een verantwoordelijkheid van het Chinese volk aan beide zijden van de Straat die we niet uit de weg kunnen gaan, en we moeten hard werken om dit te realiseren”.<sup>11</sup>

De Arbeiderspartij van Taiwan pleit ook voor “vredesonderhandelingen en vreedzame hereniging”. Door een einde te maken aan “de buitenlandse inmenging van de Verenigde Staten en de druk op het Taiwanese staatsbudget door wapenaankopen”, voert ze aan dat “de begrotingsmiddelen van Taiwan beschikbaar zullen zijn om het welzijn van de bevolking te vergroten”.

### Bezorgdheid VS over Taiwan is ingegeven door concurrentie over technologie

Wegens de voortdurende provocaties van de Verenigde Staten, in samenwerking met de separatistische krachten in Taiwan, blijft het eiland een bron van internationale spanning en conflict. De VS onderhouden nauwe militaire banden met Taiwan door wapenverkoop, militaire training, adviseurs en personeel op het eiland, en door herhaaldelijk met oorlogsschepen door de smalle Straat van Taiwan te varen die het eiland van het vasteland scheidt.<sup>12</sup> In 2022 hebben de VS 10 miljard dollar militaire hulp aan Taiwan toegezegd.<sup>13</sup> Ondertussen legitimeert Washington opzettelijk

separatistische tendensen, door regelmatig delegaties van het Congres naar Taipei te sturen, waaronder een bezoek van de voormalige VS-Voorzitter van het Huis van Afgevaardigden Nancy Pelosi in augustus 2022. Ook worden Taiwanese politieke leiders op VS-grondgebied ontvangen: Tsai was in april nog te gast, ondanks herhaalde bezwaren en waarschuwingen van de Chinese regering.

De Verenigde Staten rechtvaardigen hun lopende betrekkingen met Taiwan vaak als noodzakelijk om de “democratie” en “vrijheid” van het eiland te garanderen. Maar is dat wel zo? Op 8 april werd Michael McCaul, voorzitter van de Commissie Buitenlandse Zaken van het Huis, gevraagd om uit te leggen “waarom Amerikanen ...bereid zouden moeten zijn Amerikaans geld en bloed te verspillen om Taiwan te verdedigen”. Zijn antwoord was veelzeggend: “TSMC [Taiwan Semiconductor Manufacturing Company] produceert 90% van de wereldwijde voorraad van geavanceerde halfgeleiderchips”. De interviewer merkte op dat de redenering van McCaul “klinkt als de argumenten die in de jaren 60, 70 en 80 werden aangevoerd waarom Amerika zoveel geld en militaire middelen in het Midden-Oosten uitgaf [toen] olie zo belangrijk was voor de economie”. Vervolgens vroeg hij of halfgeleiderchips dan “de 21e-eeuwse versie” van olie zijn, d.w.z. een belangrijke drijfveer van het VS-buitenlandbeleid ten aanzien van China.

Halfgeleiderchips zijn de bouwstenen van 's werelds meest geavanceerde tech-



## De VS zijn Taiwans halfgeleiderindustrie gaan beschouwen als strategisch kwetsbaar, gezien de nabijheid van het Chinese vasteland.

nologieën (zoals artificiële intelligentie, 5G-telecommunicatie en supercomputers) en van alle moderne elektronica. De computers, telefoons, auto's en apparaten die essentieel zijn voor ons dagelijks leven, zouden zonder niet meer functioneren. De commerciële halfgeleiderindustrie ontwikkelde zich eind jaren 50 in Silicon Valley, Californië, en werd volledig gedomineerd door de Verenigde Staten, van onderzoek en ontwerp tot productie en verkoop. In de daaropvolgende decennia hebben de VS het grootste deel van hun chipfabricage selectief uitbesteed aan hun Oost-Aziatische bondgenoten, eerst aan Japan, daarna aan Zuid-Korea en Taiwan. Hierdoor konden de VS hun kapitaal- en arbeidskosten verlagen en de industriële ontwikkeling van hun bondgenoten stimuleren, terwijl zij de toeleveringsketen bleven domineren. Vandaag blijven bedrijven uit de VS prominent aanwezig op het gebied van chipontwerp (bv. Intel, AMD, Broadcom, Qualcomm en NVIDIA) en fabricageapparatuur (bv. Applied Materials, Lam Research en KLA). Het Taiwanese TSMC is 's werelds grootste halfgeleiderfabrikant, goed voor een overweldigend marktaandeel van 56% wereldwijd en meer dan

90% van de geavanceerde chipfabricage in 2022.<sup>14</sup>

Het grootste deel van de toeleveringsketen van halfgeleiders dat buiten de controle van de VS en hun bondgenoten valt, bevindt zich in China, dat zich de afgelopen 40 jaar heeft ontwikkeld tot een belangrijke technologische macht en draaischijf van de wereldelektronica-productie. China's aandeel in de wereldwijde productiecapaciteit voor chips is gestegen van 0% in 1990 tot ongeveer 15% in 2020. Ondanks deze grote vooruitgang hinkt de Chinese chipproductiecapaciteit nog steeds achterop, en blijft het land van invoer afhankelijk voor de meest geavanceerde chips (in 2020 importeerde China voor 378 miljard dollar aan halfgeleiders, 18% van zijn totale invoer). Zo heeft China's grootste halfgeleiderfabrikant, SMIC, slechts een aandeel van 5% op de wereldmarkt, klein bier vergeleken met TSMC.<sup>15</sup>

De Verenigde Staten zien China's technologische ontwikkeling als een ernstige bedreiging voor hun mondiale dominantie, en hebben de afgelopen jaren agressief campagne gevoerd om de vooruitgang van China af te remmen. In de woorden van Jake Sullivan, de nationale veiligheidsadviseur van de VS, is het doel van Washington is "een zo groot mogelijke voorsprong te behouden".<sup>16</sup> In dit verband zijn de VS de rol van Taiwan als productiecentrum van de halfgeleiderindustrie nu gaan beschouwen als strategisch kwetsbaar, gezien de nabijheid van het Chinese vasteland. TSMC wordt ertoe aangezet om een deel van de productie te verplaatsen naar Phoenix, Arizona.<sup>17</sup> De

druk en de manipulatie door Washington van de Taiwanese halfgeleiderindustrie leidt op zijn beurt weer tot specifieke wrijvingen in hun onderlinge betrekkingen. Zo riep het VS-congreslid Seth Moulton op 2 mei de VS-regering op om "de Chinezen heel duidelijk te maken dat als jullie Taiwan binnenvallen, wij TSMC zullen opblazen", hetgeen een boze reactie uitlokte van de Taiwanese minister van Defensie Chiu Kuo-cheng, die verklaarde dat de strijdkrachten van het eiland een dergelijke stap "niet zouden tolereren".<sup>18</sup>

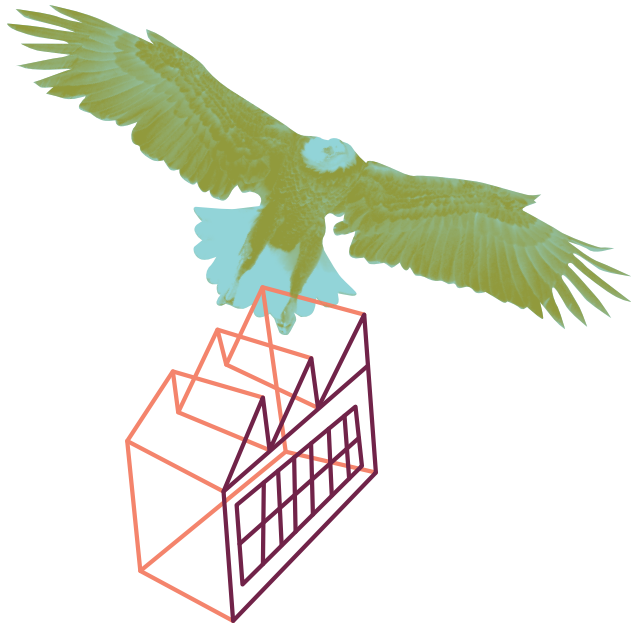
### Voor vrede in Taiwan moet de VS-inmenging ophouden

Tijdens de G20-top in Indonesië afgelopen november hadden de Chinese president Xi Jinping en VS-president Joe Biden hun eerste persoonlijke ontmoeting sinds Biden tot president werd verkozen.<sup>19</sup> Tijdens de bijeenkomst herhaalde Xi ten overstaan van Biden met klem het standpunt van China over Taiwan: "De kwestie Taiwan vormt het hart van China's kernbelangen, de hoeksteen van het politieke fundament van de betrekkingen tussen China en de VS, en de eerste rode lijn die niet mag worden overschreden". Biden

reageerde door te verklaren dat de VS zich houden aan het één-China-beleid en dat hij "niet uit is op een conflict", hoewel hij enkele maanden daarvoor in een televisie-interview nog bevestigde dat VS-troepen militair zouden ingrijpen om "Taiwan te verdedigen", indien nodig.<sup>20</sup> Hoe absurd de houding van Washington tegenover Taiwan is wordt duidelijk wanneer we de situatie van de andere kant bekijken. Zouden de VS, of enig ander westers land een situatie accepteren waarin China militaire hulp verleent, troepen stationeert en diplomatieke steun biedt aan separatistische krachten in een deel van hun internationaal erkende grondgebied? Natuurlijk luidt het antwoord nee.

De staat van dienst van de VS laat duidelijk zien dat Washington erop uit is China te provoceren en zijn "rode lijn" te negeren. Een soortgelijke roekeloze aanpak zagen we in Oost-Europa met de gestage uitbreiding van de NAVO richting de grens met Rusland, die tot de oorlog in Oekraïne heeft geleid. De Taiwanese Arbeiderspartij heeft dan ook terecht verklaard: "Om de vrede in de Straat van Taiwan te handhaven en de gesel van de oorlog te vermijden, is het noodzakelijk de inmenging van de VS te stoppen".





- 1 Idrees Ali, "Chinese jet came within 10 feet of U.S. military aircraft, U.S. says", *Reuters*, 29 december 2022.
- 2 "CHAPTER 48—TAIWAN RELATIONS", *United States Code*.
- 3 *The China White Paper*, ed. Lyman Van Slyke, Stanford University Press, 1949.

- 4 Robert S. Norris, William M. Arkin, and William Burr, "Where they were", *Bulletin of the Atomic Scientists*, Volume 55, deel 6, 1999; Erin Hale, "US Nearly Doubled Military Personnel Stationed in Taiwan This Year", *Voice of America*, 2 december 2021.
- 5 "Teaching human rights through documentaries", *Taiwan Ministry of Culture*, 20 april 2014.
- 6 Helen Davidson, "Honduras says there is 'only one China' as it officially cuts ties with Taiwan", *The Guardian*, 26 March 2023.
- 7 "Europe must resist pressure to become 'America's followers,' says Macron", *Politico*, 9 april 2023.
- 8 ""Stop US interference": Interview with the Labour Party of Taiwan", *No Cold War*, 2023.
- 9 Kathrin Hille, "Tsai Ing-wen's US trip: the deepening political divide in Taiwan", *Financial Times*, 5 April 2023.
- 10 Nathan Williams, "Taiwan's President Tsai Ing-wen quits as party chair after local elections", *BBC*, 27 november 2022.
- 11 Wang Qi, "Ma Ying-jeou calls for cross-Straits peace, revitalizing Chinese nation on first day in Nanjing", *Global Times*, 28 maart 2023.
- 12 *Voice of America*, 2 december 2021.
- 13 Patricia Zengerle, "U.S. military bill features up to \$10 billion to boost Taiwan", *Reuters*, 8 december 2022.
- 14 Hideaki Ryugen, "Taiwan's share of contract chipmaking to hit 66% this year: report", *Nikkei Asia*, 25 april 2022; Kathrin Hille, "TSMC: the Taiwanese chipmaker caught up in the tech cold war", *Financial Times*, 24 oktober 2022.
- 15 Voor de gegevens, zie: Antonio Varas, Raj Varadarajan, Jimmy Goodrich, and Falan Yinug, *Government Incentives and US Competitiveness in Semiconductor Manufacturing*, BCG & SIA, September 2020; "Taking Stock of China's Semiconductor Industry", *SIA*, 13 juli 2021, "China 2020 Trade Summary", World Integrated Trade Solutions, World Bank; "Global Semiconductor Foundry Revenue Share: Q1 2023", *Counterpoint Research*, 11 mei 2023.
- 16 "Remarks by National Security Advisor Jake Sullivan at the Special Competitive Studies Project Global Emerging Technologies Summit", *White House*, 16 september 2022.
- 17 Monica Miller, "Taiwanese chip giant invests \$40bn in US plant", *BBC*, 7 december 2022.
- 18 Keoni Everington, "Defense minister says Taiwan will not let US 'blow up TSMC' during Chinese attack", *Taiwan News*, 9 mei 2023.
- 19 "Biden, Xi botsen over Taiwan maar willen verschillen 'managen'", *AP News*, 14 november 2022.
- 20 "Biden tells 60 Minutes U.S. troops would defend Taiwan, but White House says this is not official U.S. policy", *CBS News*, 18 september 2022.